

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XX. Momentosa observatio, in confirmationem assertæ obligationis
primi maximique mandati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

quærendi Deum, si illum nostris amiserimus peccatis. Quod enim quis multum diligit, multum querit, si amiserit. Evangelica quippe mulier, quæ dragmam suam perdidit, everit domum, omnes angulos ejus scrutata est, omnia susquedeque vertit, ut perditum argentum, quod amabat, inveniret. Evangelicus quoque Pastor, ovem centesimam, quæ erraverat, non cessavit querere, donec reperiret. *Videmus ad sensum* (ait Bonaventura loco citato) *quod si quis non videat rem quam diligit, & nesciat ubi sit, non quiescit, non dormit, comedere ad tempus omittit, & sollicitè illam querit. Unde sponsa præ amore & absentia sponsi languens, sic ait: In lectulo meo per noctem quæsi quem diligit anima mea. Sed quia Christus non invenitur in lecto, nec in suavi loco, adit & dicit: Surgam & circuibō civitatem; per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea. Sed quia Dominus non invenitur inter cognatos & amicos, addit anima sancta, dicens: Paululum cum petrastransivissim eos, scilicet cognatos & notos, inveni quem diligit anima mea: tenui eum, nec dimittam. ... Sed quis hodie Christum querit? querunt luxuriosi & gulosi suavia: querunt superbi sublimia: querunt avari pecuniam, magis quam Christum. Verè multi plus diligunt asinum suum, porcum suum, & equum, imò denarium unum, quam Deum. Unde hoc probas? certè ex inquisitione sollicita: nam perdit homo bovem, & sollicitè eum querit. Perdit equum, & non quiescit. Perdit ovem, & post eam vadit. Perdit asinum, & querit: sed perdit homo peccando Christum, & quiescit, dormit, bibit, comedit, & non querit. O quot sunt, qui diu dormiunt in peccatis, nec curant per penitentiam Christum Dominum invenire!*

158 Sed qui sunt (inquis) qui Deum amissum sollicitè querunt? Respondeo: illi sunt, qui orationibus instant, orationi stent, jejunium, eleëmofynam (si possint) aliaque pietatis & humilitatis opera jungunt, conceptaque adversus seipfos indignatione quod levissimis de causis à summo se bono averterint, à se pœnas exigunt, ut Deum propitiatum tandem inveniant. Hæc est enim tristitia secundum Deum, quæ ex Dei amore causata (ut S. Thomas ait) magnam in nobis operatur sollicitudinem: sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed emulationem, sed vindictam, ut Apostolus ait 2. Cor. 7.

159 Ex adverso si quis aliquid aliud magis cordi habeat, & magis sollicitè querat, quam divinam amicitiam conservare, vel amissam recuperare; si de Deo vix cogitet, si à promissa emendatione facilè & citò resiliat, si post amissum Deum remissus sit in vindicta à seipso exigenda, negligens in producendis dignis pœnitentiæ fructibus ad Deum reconciliandum sibi, &c. signum est quod non habeat amorem Dei prædominantem.

Tom. I.

Momentosa observatio, in confirmationem asserita obligationis primi maximique mandati.

EX huc usque dictis facilè videt, quisquis 164
oculos habet, quàm immanè à veritate, à pietate, à sacris Litteris, à SS. Patribus, à recta ratione aberrent propositiones num. 49. enarratæ. Adversus eas proinde mirum quod zelum suum non acuerint nonnulli, quorum solemnis professio est; ad majorem Dei gloriam collimare. Mirum (inquam) quod eas ad Romanæ Inquisitionis Tribunal non detulerint, ne hæreticam quidem illam Professoris Mussipontani, quæ dicit, quod finem suum ultimum homo non tenetur amare, neque in principio, neque in decursu viæ suæ moralis. Neque enim zelus majoris gloriæ Dei, neque alia ratio justa verè ipsos movere potuit ad deferendam Tribunali illi piissimam sanctissimamque Augustini doctrinam de relatione operum, potius quàm impiissimam istam. Vix certè credidi oculis meis, cum christianissimam doctrinam illam ab ipsis accusatam vidi. An non cum scandalo totius Orbis Christiani Orbis ipse, vel Sanctissimus judicet. Certè non cum ædificatione charitatis, nec cum promotione divinæ gloriæ, vel pietatis. Vide infra lib. 8. c. 17. Accusarunt & hanc: Amor 164
Dei amori creaturarum sub mortali semper prædominari debet: unde ex illo semper vivendum, quod non sit per habitus merè oisiosos. Accusarunt & alias ejusmodi, tamquam quæ adigerent homines in desperationem. Perinde est ac si primum maximumque mandatum, sub eodem prætextu, utique tamquam observatu impossibile, & homines adigens in desperationem, accusassent, & ad Romanæ Inquisitionis Tribunal detulissent. Anne ergo primum istud mandatum permittit ullo tempore vitæ moralis vivere sibi, non Deo? vel aliud quidpiam magis amare quàm Deum? vel finem ultimum constituere in aliquo extra Deum? Si aliquo hoc tempore liceat, difficile erit tempus illud determinare, atque ostendere, quod non toto die, totâ hebdomadâ, toto mense, toto anno, toto quinquennio: Difficile proinde erit damnatis hisce propositionibus aditum præcludere: Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquennis per se obligare præceptum charitatis erga Deum. An peccet mortaliter, qui actum d' electionis Dei semel tantum in vita eliceret? & c' demnare non audemus, &c.

Difficultatem istam anget ipsamet confessio 164
adversariorum (ingenuè fatentium, sibi admodum difficilem esse determinationem illam temporis) varietasque circa hoc, atque exorta inde exorbitantia opinionum. Quâ non parum confirmatur veritas accusatæ per ipsos propositionis. Siquidem præter damnatas illas propositiones, Sirmondus in lib. quem virtutis defensionem inscripsit: Diligendi (inquit)

M m

praecepto homines obligari affirmat S. Thomas scilicet ab usu rationis. Huius tam cito? Scotus singulis Dominicis. Unde petendum? Alii cum urget tentatio. Respondeo, si non esset alia via fugiendi tentationem. Sotus post acceptum beneficium. Grati quidem animi istud indicium est. Quidam in mortis articulo. Nimis seruum est. Ne quidem quoties recipitur hoc Sacramentum, eam obligationem urgere existimem. Sufficit enim attritio, cum confessione. . . . Aliquo tempore teneri vult Suarez. At quo? tuo iudicio remittit; ipse nescit. At quod ille nesciuit, quis sciat, nescio. Suarez, alique plures aiunt praeceptum illud sub mortali obligare aliquoties in vita, sed nesciunt ubi pedem figant; aiunt quidem diuturno tempore differri non posse. Sed quodnam sit tempus diuturnum, affirmativè determinare non audent, nisi quod Escobar Th. mor. tr. 5. ex am. 4. c. 1. cum Henricus determinat principium & finem vitae moralis, & tempus vita intermedium, saltem singulis quinquenniis. Suarez & alii solum negativè determinant, aientes, obligare ad non differendum per multos annos. Id est, ut Cominck, Comptonus & Unanoa exemplificant, ad tres vel quatuor annos. Palao ad tres annos. Andreas Mendo in statera dissert. 1. q. 13. n. 141. dicit semel in anno obligare. Sed quo fundamento annuam determinat obligationem, potius quam biennalem, vel triennalem? Quam rationem adferre potest pro annua obligatione, quae ampliotem obligationem non probet, v. g. semel sexto, quinto, quarto, tertio, secundo, uno quolibet mense? unà quolibet hebdomada, uno quolibet die? Ratio certè, quae Sanchez in Decal. l. 2. c. 35. n. 8. cum Soto improbat opinionem eorum, quibus placet praeceptum hoc tantum obligare semel in vita, quia scilicet lex dilectionis Dei. . . . totius vita christiana fundamentum est, probat pro omni die, omnique tempore: quia omni die, omnique tempore, ducenda est vita christiana, quae cum duci nequeat absque fundamento vitae christianae; igitur toto vitae christianae tempore lex illa obligat. Rectius proinde Joannes Maldonatus in Summula q. 3. a. 1. (ut testatur Marcus Codognat ex Ord. Minorum) docet, quod charitas illa, quae diffusa est in cordibus nostris, plus exigit à nobis, nimirum ut ita Deum super omnia diligamus, ut non semel & iterum anteferamus rebus omnibus, sed & constanter & in omni vita illi adhaereamus. Scio quoddam Summulam illam Southwellus neget esse Maldonati. Sed Maldonati nomen praefert Summula à Codognato visa & relata. Quae & in pluribus extat Bibliothecis. Nec credibile est Maldonato suppositam esse. Ut quid enim? An quia illa Maldonati sententia non placet Southwello? at placere debet, utpote in divinis Scripturis, Patribus, & ratione (ut supra vidimus) fundatissima. Neque enim cor homini dedit Deus, ut semel in anno, sed ut semper Deum amet, Deoque Creatori & Redemp-

tori suo semper vivat & moriatur.

CAPUT XXI

Non omnis Dei propter se amor est charitas perfecta; nec amor Dei praevalens est super omnia.

Summoperè dolendum, quoddam Delatores propositionum per Belgium disseminatarum, Sectatoresque opinionum capite praecedenti recensitarum, dum tam exorbitanter de primi mandati obligatione senserunt, cupiditatis amplificaverunt regnum; cum eos oportuisset amplificare regnum charitatis. Assertio proinde nostra, quam inconsideratè detulerunt, ad majorem est Dei gloriam. Quia quantum magis regnum cupiditatis minuit, tanto magis regnum charitatis amplificat: quantum enim regnum cupiditatis minuitur, tanto regnum charitatis augetur, inquit Augustinus l. 3. de doctr. christ. c. 10. Sed quae ipsis causa fuit aberrandi à veritate, Dei gloriam amplificante? Quae ipsis causa regnum cupiditatis amplificandi, toto illo tempore, quo permittunt hominem vivere sibi, vacareque à Dei propter se amore? Quia falsò sibi persuaserunt, omnem Dei propter se amorem, perfectam esse charitatem; quae cum ne quidem necessaria sit peccatori, dum per Poenitentiae Sacramentum vult justificari, necessaria esse nequit omni tempore.

Ad istius proinde persuasionis falsitatem demonstrandam, cum Augustino tr. 5. in primam Joan. & Angelico Doctore 2. 2. q. 23. a. 9. distinguendi sunt varii gradus charitatis, seu amoris Dei propter se, ostendendumque non omnem Dei amorem, statim atque nascitur, esse perfectum. Quod profectò Augustinus nobiscum discretè asserit loco citato, dum ait quoddam charitas non mox ut nascitur jam prorsus perfecta est. Ut perficiatur, nascitur. Cum fuerit nata, nutritur. Cum fuerit nutrita, roboratur. Cum fuerit roborata, perficitur. Dum ad perfectionem venerit, quid dicitur? mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Operabam dissolvi, & esse cum Christo. Et ut. 6. Charitas non in omnibus perfecta est, & desperare non debet, in quo perfecta non est, si jam nata, quae perficiatur. Et utique, si nata est, nutrienda est, & quibusdam suis nutrimentis ad perfectionem deducenda.

Sed & in lib. de nat. & grat. c. 70. charitatem distinguit in inchoatam, provecctam, magnam, & perfectam: Charitas inchoata, inchoata iustitia est; charitas proveccta, proveccta iustitia est; charitas magna, magna iustitia est; charitas perfecta, perfecta iustitia est. Similiter S. Thomas, loco citato, charitatem dividit in incipientem, proficientem & perfectam. Et 2. 2. q. 19. a. 8. dicit, quoddam timor initialis & filialis non differunt specie, sicut nec charitas imperfecta & perfecta; sed solum secundum statum: quia timor initialis